

Fakulta umění a architektury Technické univerzity v Liberci

Název práce: Roušky (Odmocnina roušky)

Autorka: BcA. Michaela Moravcová, DiS

Ateliér: Vizuální komunikace

Obor: Výtvarná umění a digitální média

Vedoucí práce: MgA. Petra Vlachynská

oponentka diplomové práce: MgA. Petra Vlachynská

Oponentský posudek diplomové práce

Cílem teoretické práce je uchopit téma masky jako kulturního fenoménu, který diplomantka pojmenovává převážně z hlediska historického, sociálního, rituálního a psychologického. Autorka uvádí příklady vnímání a užívání masek v konkrétních zemích a obdobích. Formálně bych doporučila jiné uspořádání kapitol v teoretické části diplomové práce z důvodu větší logické návaznosti.

Po úvodu, „Co je maska“, autorka navazuje kapitolou věnovanou divadelní masce, konkrétně ve vztahu ke starověkému Řecku. Starověký Řím je vydělen a zmíněn až na úplném konci všech kapitol. Nevidím důvod rozdělovat kulturu starověkého Řecka a Říma v kontextu této práce, vývojově na sebe navazují.

Poté se vracíme do obecnější historie, což považuji za chaotické.

Dále následují kapitoly Afrika, Čína, Japonsko a Egypt. Tyto kapitoly poskytují rychlý a dostačující vhled do jednotlivých kultur.

V závěru se diplomantka zamýšlí nad významem a funkcí masky.

Doporučila bych upřesnit masky řeckých a římských dějin ve starověku. Autorka zmiňuje dramatiky a jejich přínosy pro divadlo i z hlediska masek, ale postrádám zde základní informace. Výtvarné pojetí divadelních masek bylo výrazně stylizované, žánrově rozdělené, zobrazovalo především lidské nebo zvířecí typy, popřípadě jejich abstraktní uchopení. Masky měly otevřená ústa, vznikla tak forma starověkého megafonu, jež zesilovala zvuk. Jiný typ masek se používal při slavnostech, v kultovních průvodech a u tanečníků. Jak masky vypadaly je možné dohledat mimo jiné na antických černofigurových amforách.

Michaela trefně vyslovuje otázky spojené se společenským tlakem, kdy se individualita jedince přizpůsobuje obecným trendům. Snaží se tak definovat člověka v kontextu současného globalizovaného světa a jeho fiktivní svobody. Vyslovuje se k manipulaci médií a tvorbě společenských masek. Zde se zamýšlí, jestli je možné fungovat čistě esenciálně jako lidská bytost, či je výhodnější žít v rámci mainstreamového vizuálního diktátu a zapadat lépe do společnosti.

Vyslovení těchto otázek považuji za cenné, je škoda, že odpovědí na ně není věnován větší prostor. Určitě by bylo přínosné, pokusit se odkrýt možnosti a jednotlivá témata více diskutovat.

V celém textu se objevují drobné překlepy, chybějící gramatická znaménka, na straně 30 je v textu nedopatřením zkopírována dvakrát stejná část odstavce.

Ve své empirické části diplomové práce autorka představuje 14 různých uměleckých děl/roušek/masek, kterými personifikuje ji blízké osoby i sebe samu. V textu uvádí, že realizuje jakýsi lexikon svého života, který úzce souvisí s jejími životními etapami. Vznikají tak vizuální dialogy, které jsou intuitivní odpovědí na autorčino vnímání dané osobnosti. Jednotliví zobrazovaní lidé se nepodíli na svém obraze, ten je čistě v rukou umělkyně.

Realizace, dle mého názoru, původní záměr posunuje, ve finále se stává mimo jiné skvělou sebereflexí diplomantky.

Roušky Michaely Moravcové nám nabízí možnost vstoupit do jejího psychického prostoru,

můžeme procházet světem osobních zkušeností, jejich asociativním odrazem.

Svojí vizualitou respektují formální tvar roušky. Výběrem materiálu a konceptuálním uchopením se stávají uměleckým artefaktem, objektem, instalací. Probouzejí smysly, rezonují vůněmi, vzpomínkami, dospíváním či samotné, vědomou i nevědomou interakcí s okolím. Jsou momentální definicí její osobní introspekce, střípkem reality, stopou, která se v budoucnu transformuje dál.

Umělecké objekty působí svěžím dojmem, některá témata mají více variant zpracování. Oceňuji experimentální a spontánní odvahu ve vztahu k jednotlivým realizacím.

Zcela individuálně vnímám kolísavou kvalitu jednotlivých objektů. Většina z realizovaných uměleckých děl jsou suverénní, ideově i vizuálně, menší část by si zasloužila ještě konceptuálně, výrazově či technologicky dopracovat.

V jednotlivých, tématicky vymezených rouškách nacházím větší potenciál, než autorka reflektuje. Konkrétně si myslím, že by bylo přínosné, zkoumat některé roušky z více pohledů, například z hlediska existencionálního, sociálního, psychologického, sexuálního, emocionálního apod... Je to možnost nabídky k diskuzi.

Navzdory výhradám považuji realizaci uměleckého díla jako celku za konceptuálně silnou a zdařilou.

Při obhajobě navrhuji položit diplomantce následující otázky:

Zajímala by mě zpětná reakce citovaných osobností na konečnou podobu uměleckého díla.

Posloužil otisk jich samotných pouze jako inspirační zdroj nebo v nich realizace evokovala něco skrytého a nepoznaného o nich samotných?

Jak se cítí ve vztahu k objektu?

Kdo je teď Michaela Moravcová? Co je její zpětná maska? Cítí osobní proměnu před vznikem uměleckého díla a po jeho realizaci?

Závěr oponenta diplomové práce:

Doporučuji diplomovou práci Michaely Moravcové k obhajobě.

Navrhuji klasifikaci: velmi dobře

V Praze dne 29. ledna 2021

MaA. Petra Vlachvnská

